

1.0 Povzetek nacionalnih map

To poglavje vsebuje 27 povzetkov nacionalnih map, ki predstavljajo glavne predstavitev delovnih praks in pripravništev v vsaki od držav članic. Mapa države vsebuje kratek pregled teh programov in njihove učinkovitosti, še posebej v smislu uspešnosti zaposlovanja in ključnih faktorjev uspeha. Podrobnejše kvantitativne podatke o teh programih lahko poiščete v Tehnični prilogi.

Izbira programov v tej študiji pregledanih delovnih praks in pripravništev temelji na:

- vključenosti v vse-evropske študije o zagotavljanju delovnih praks¹ in pripravništev², ki jih je objavila Evropska komisija v maju leta 2012;
- izvajanju programov v posamezni državi članici v obdobju 2007-2012, vključno s tistimi, ki so se začeli izvajati v začetku leta 2013, kjer je bilo to mogoče;
- vključuje programe, ki jih financirajo drugi viri, vključno z ESF in
- za katere so bili na voljo ustrezni kvantitativni podatki in ocene njihove učinkovitosti v smislu uspešnega zaposlovanja³.

V zvezi z metodologijo je pomembno opozoriti na to, da razvrstitev shem v nacionalnih mapah, predstavljenih v nadaljevanju, temelji na definicijah, ki so opisane v 2. poglavju, vendar pa pri šolskih shemah s (vse) krajšimi trajanji praktičnega usposabljanja ta razvrstitev ni tako dorečena. Večina nacionalnih ekspertov je razvrstila takšna kratka obdobja praktičnega usposabljanja med »pripravništva« v okviru šolskega začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja (ZPIU). Glede na lokalno stanje pa so v nekaterih državah razvrstili celoten ZPIU cikel med »programe vrste delovnih praks«⁴.

¹ Evropska komisija, (2012). Razpoložljivost delovnih praks v državah članicah evropske unije, poročilo pripravil IKEI_Research & Consultancy za DG EMPL, <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7717&langId=en>

² Evropska komisija, (2012). Študija izčrpnega pregleda ureditev pripravništva v državah članicah, poročilo pripravili IES, IRS in BIBB za DG EMPL, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en>

³ Opomba: "d.n.a." je zapisano tam, kjer podatki niso na voljo.

⁴ CZ, LT, PL, SI

1.1 Povzetek podatkov po državah: Slovenija

Tabela 1: Pregled programov vrste delovna praksa⁵ v Sloveniji

Naziv programa	Pregled	Učinkovitost
<p>Practical Training in Programmes of Vocational and Technical Education</p> <p>(Praktično usposabljanje z delom v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja)</p>	<p>Cilji: Promovirati vključevanje študentov v delovno okolje z oblikovanjem tesnejših povezav med izobraževanjem in delom.</p> <p>Dolžina delovne prakse: 1 mesec pri nižjem poklicnem izobraževanju; 4-12 mesecev pri srednjem poklicnem izobraževanju; 1 mesec pri srednjem tehničnem izobraževanju in 5 mesecev pri višjem poklicnem izobraževanju.</p> <p>Trajanje programa: 2006 do danes – še poteka</p> <p>Obseg: nacionalni</p> <p>Vrsta pobude: zasebna ali javna</p> <p>Vrsta ukrepa: Opredeljen med šolo, delodajalcem in morebitnim strokovnim organom.</p> <p>Stopnja/Vir financiranja: ni podatkov. Odvisno od izobraževalnega programa. 5.800.000 € (predvideno) za sofinanciranje stroška plač mentorjev ter bonusov za učence ali študente v programih praktičnega usposabljanja v akademskem letu 2012-2013.</p> <p>Število financiranih delovnih praks: 281.960 (2010)</p>	<p>Splošna učinkovitost: Praktično usposabljanje v svoji sedanjí obliki je pomembna povezava med šolo in slovenskim trgom dela. pozitivni vplivi vključujejo: pomoč pri prehodu mladih iz šole na prvo delovno mesto; ustvarjanje povezav med delodajalci in zaposlenimi, ki lahko vodijo do zaposlitve; poklicno socializacijo in razvoj poklicne identitete; nove oblike sodelovanja med šolami in podjetji.</p> <p>Učinkovitost: dosežene zaposlitve: ni podatkov Odvisna je od vključevanja delodajalcev ter od priprave in izvedbe programov – v nekaterih sektorjih je takšno sodelovanje bolj razvito, kot v drugih. Vsekakor pa je zaposljivost diplomirancev slovenskih poklicnih in tehničnih višjih sekundarnih šol v splošnem boljša, kot v drugih državah srednje in vzhodne Evrope. Na primer – leta 2008 je bila nezaposlenost teh diplomirancev relativno nizka - 3.7% in manjša od povprečja držav OECD - 5.3%. Stopnja zaposlenosti je bila leta 2008 74.4%</p> <p>Gljučni dejavniki uspeha programa: (i) Sodelovanje delodajalcev pri pripravi in izvedbi praktičnega usposabljanja; (ii) Razpoložljivost financiranja; (iii) Aktivno vključevanje socialnih partnerjev v načrtovanje, oblikovanje in izvedbo izobraževalnih programov poklicnih in tehničnih višjih sekundarnih šol.</p>

⁵ Slovenski izobraževalni sistem pozna kombinirane programe pripravništva v šolah in na delovnih mestih, vendar v takih programih sodeluje le 1,6 % učencev višje sekundarne izobrazbe, čeprav jih je okoli 60% vpisanih v tehnične in poklicne programe usposabljanja (glejte spodnjo tabelo 2).

Tabela 2: Pregled programov pripravništev v Sloveniji

Naziv programa	Pregled	Učinkovitost
<p>On-the-Job Training</p> <p>(Usposabljanje na delovnem mestu)</p>	<p>Cilji: Izboljšati zaposlitvene obete za nezaposlene in povečati njihove možnosti na trgu dela.</p> <p>Dolžina delovne prakse: 1 mesec (za enostavna dela) do 2 meseca (za bolj zahtevna dela) za nezaposlene ter do 3 mesece za mlade nezaposlene do 30. leta starosti.</p> <p>Trajanje programa: 1991 – do danes (s strukturnimi spremembami v tem obdobju) – še poteka.</p> <p>Obseg: nacionalni</p> <p>Vrsta pobude: javna</p> <p>Vrsta ukrepa: enostranski</p> <p>Stopnja/Vir financiranja: ESS (85%) in nacionalna sredstva (15%): 5.000.000 € (predvideno); porabljeno 1.600.000 € (2012).</p> <p>Število financiranih delovnih praks: 1,770 (2012); 660 (2013).</p>	<p>Splošna učinkovitost: Pomen programa je v vzponu, število v program vključenih oseb se je v obdobju 2008-2010 skoraj podvojilo.</p> <p>Učinkovitost: dosežene zaposlitve: Leta 2012 je bilo 6 mesecev po zaključku programa zaposlenih 34.6% udeležencev. Program ima relativno nizko stopnjo dosežkov, vendar je izjemno pomemben, saj ohranja povezanost nezaposlenih oseb s trgom delovne sile in jim ponuja priložnosti, da si pridobijo nove in z delom povezane kompetence.</p> <p>Stroškovna učinkovitost: ni podatkov</p> <p>Ključni dejavniki uspeha programa: (i) ESS financiranje; (ii) Mentorstvo</p>
<p>Training of Graduates in the Workplace and Subsidies to Graduates: 'Graduate - activate yourself and get employed!'</p> <p>(Usposabljanje absolventov na delovnem mestu in subvencija za zaposlitev diplomantov /<i>Absolvent - aktiviraj in zaposli se!</i>)</p>	<p>Cilji: (i) Pomagati univerzitetnim študentom v zadnjem letu študija pri aktivnem pridobivanju znanj in veščin, povezanih z delom, ki jih potrebujejo za enostavnejšo vključitev na trg dela; in (ii) spodbujati zaposlovanje diplomantov s subvencijami za delodajalce v primeru zaposlitve za polni delovni čas za dobo 6 mesecev.</p> <p>Dolžina delovne prakse: 1 - 6 mesecev (v povprečju približno 5 mesecev).</p> <p>Trajanje programa: 2009 - 2012</p> <p>Obseg: nacionalni</p> <p>Vrsta pobude: javna</p> <p>Vrsta ukrepa: enostranski</p> <p>Stopnja/Vir financiranja: ESS (85%) in nacionalna sredstva (15%): 2.700.000 € (predvideno); porabljeno 1.000.000 €</p> <p>Število financiranih delovnih praks: 350</p>	<p>Splošna učinkovitost: Delež uspešnih udeležencev programa, ki so dobili in obdržali zaposlitev, je relativno visok.</p> <p>Učinkovitost: dosežene zaposlitve: 41.6% (147) udeležencev je bilo zaposlenih najmanj 6 mesecev po zaključku programa, od tega jih je bilo 12 mesecev po zaključku programa zaposlenih še 40.8% (60). Na tej osnovi se ocenjuje, da je imel program neposreden vpliv na zaposlitvene priložnosti mladih diplomirancev.</p> <p>Stroškovna učinkovitost: ni podatkov</p> <p>Ključni dejavniki uspeha programa: (i) Delodajalci, ki so pripravljene delovati kot mentorji in zaposliti diplomirance; (ii) ESS financiranje.</p>
<p>Project Learning for Young Adults (PLYA)</p> <p>(Projektno učenje za mlajše odrasle)</p>	<p>Cilji: (i) Spodbuditi mlade nezaposlene do 26. leta, da se še naprej izobražujejo ali se zaposlijo; (ii) povečati njihovo stopnjo splošne izobrazbe in (iii) spodbujati razvoj njihove poklicne identitete ter njihovo vključevanje v družbeno-kulturne dejavnosti.</p>	<p>Splošna učinkovitost: Kot relativno dobro uveljavljen program ta program zagotavlja stopnjo aktiviranja neaktivnih in manj motiviranih mladih nezaposlenih oseb. Število udeležencev je relativno nizko, vendar je program izjemno pomemben za povečanje motivacije udeležencev.</p>

Naziv programa	Pregled	Učinkovitost
	<p>Dolžina delovne prakse: 12 mesecev Trajanje programa: 1999 do danes – še poteka Obseg: nacionalni Vrsta pobude: javna Vrsta ukrepa: enostranski Stopnja/Vir financiranja: Nacionalna sredstva: 200.000 € (predvideno); 130.000 € (porabljeno) (2012). Število financiranih delovnih praks: 210 (2012); 140 (2013).</p>	<p>Leta 2007 je PLYA dobil European Regional Social Policy Champion.</p> <p>Učinkovitost: dosežene zaposlitve: Bolj kot da bi imel neposreden vpliv na zaposlovanje ponuja ta program spodbude za dokončanje šolanja in izboljšanje možnosti za zaposlitev. Skoraj 65% udeležencev nadaljuje s šolanjem.</p> <p>Stroškovna učinkovitost: ni podatkov</p> <p>Ključni dejavniki uspeha programa: (i) Motivirani in prilagodljivi strokovnjaki in prostovoljci, ki se ukvarjajo z občasno zahtevnimi udeleženci; (ii) Vloga mentorjev – usposabljanje mentorjev ima pomemben vpliv na uspeh programa; (iii) Cilji, oblikovanje, vsebina in izvedba programa temeljijo na najsodobnejših raziskavah o tem, kako najbolje vključiti ciljno skupino in zadovoljiti njene potrebe; (iii) Program odlikuje prilagodljivost, tako v smislu poti, po kateri se je razvijal in prilagajal skozi čas, kot v tem, da omogoča udeležencem vstop in izstop v vsakem trenutku.</p>
<p>Employment Opportunities For First Job Seekers in the Area of Social Care/Welfare – ‘Trainees’ Programme</p> <p>(Spodbujanje zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve na področju socialnega varstva –pripravniki)</p>	<p>Cilji: (i) Spodbuditi organizacije socialnega skrbstva k zaposlovanju diplomantov socialnih smeri kot pripravnikov vsaj za obdobje pripravništva, s čimer bi jim omogočili boljše zaposlitvene možnosti; (ii) izboljšati z delom povezano znanje, veščine in kompetence udeležencev; (iii) okrepiti sposobnost socialno-varstvenega sektorja, vključno z javnimi institucijami in vladnimi organizacijami, tako da se jim omogoči zaposlovanje ustrezno usposobljenih ljudi; ter (iv) posredno izboljšati kakovost storitev, ki jih sektor nudi.</p> <p>Dolžina pripravništva: do 12 mesecev Trajanje programa: 1/3./2010 – 30/6/2015 – še poteka Obseg: nacionalni Vrsta pobude: javna Vrsta ukrepa: enostranski Stopnja/Vir financiranja: ESS: 8.588.000 € (85%); nacionalna sredstva: 1.500.000 € (15%) (2010-2015) Število financiranih pripravništev: 500</p>	<p>Splošna učinkovitost: ni podatkov Vendar se ocenjuje, da gre za najboljši program praks v zvezi z uporabo ESS v Sloveniji.</p> <p>Učinkovitost: dosežene zaposlitve: ni podatkov Vendar program teži k povečanju priložnosti za zaposlitev diplomirancev s področja socialnega varstva in nege in tako vpliva na razliko med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Število diplomirancev s področja socialnega varstva se povečuje, priložnosti za zaposlitev pa so omejene.</p> <p>Stroškovna učinkovitost: ni podatkov</p> <p>Ključni dejavniki uspeha programa: (i) iskanje priložnosti za zaposlitev preko pripravništev za visoko usposobljene mlade osebe v tesni povezavi z njihovimi področji študija; (ii) ESS financiranje.</p>